

Nekaj potrebnih pojasnil

Varstvo sadnega drevja pred zajedavci je najvažnejše poglavje sodobnega sadjarstva in sodobne sadne kupčije. Že nekaj let dopovedujemo sadjarjem, da ima na svetovnem sadnem trgu veljavo *samo namizno* sadje, ki je lepo enakomerno razvito, brez vsake najmanjše napake, torej pred vsem prikupljive in privlačne zunanosti. Tako sadje pa ne zraste samo od sebe, ampak ga dosežemo le s posebnimi ukrepi in s posebnimi, nalašč v to svrho pripravljenimi sredstvi, s katerimi *varujemo drevje in zarodek* neštetihi živalskih škodljivcev in bolezni.

Novodobni načini zatiranja zajedavcev in sploh obrambena sredstva so pa vsaj pri nas še nova. Zato je tudi tehnika izvajanja v splošnem še zelo pomanjkljiva in uspehi nezadostni. Edino izjemo delajo vinogradniki; pri njih je tehnika obrambe — toda samo v kolikor se tiče vinske trte — že več desetletij na višku. Seveda je pa obramba pri sadjarstvu neprimerno težja nego pri vinogradništvu. V sadjarstvu imamo namreč opraviti z velikimi, visokimi in obširnimi rastlinami, ki jih s preprostimi pripomočki zelo težko temeljito obdelamo, zaradi višave in težke pristopnosti. Poleg tega pa je delo zatiranja pri preprostem sadjarju tudi zaradi tega močno otežkočeno, ker je v prometu toliko raznih sredstev, da se celo večšak težko odloči, pa se še vedno pojavljajo nova.

Glavno zatiralno in obrambno sredstvo so razna *škropiva*. In vprav v tej zadevi je med našimi sadjarji še mnogo nejasnosti, neumevanja in predsodkov.

Pred vsem je treba strogo ločiti škropiva, ki jih uporabljamo *pozimi* in prav zarana spomladi, dokler je drevje brez listja in dokler ne začne brsteti, in pa škropiva za poznejše *spomladno* in po-

letno uporabo ob času, ko je drevje zeleno. Popolnoma napačno je mnenje, češ, da zadostuje, ako sadno drevje obdelamo z enim ali z drugim. Zimska obdelava z zimskimi škropivi nikdar ne more nadomestiti poletne niti obratno. Vsaka ima svoj poseben namen. Z zimskimi škropivi, izmed katerih je pri nas najbolj znan in že zelo vpeljan *drevesni karbolin* z imenom ARBORIN, hočemo zatreti pred vsem škodljivce živalskega rodu (žuželke in njihovo zalego), ki prezimujejo po sadnem drevju v raznih skrivališčih. Obenem odpravimo z drevja mah in lišaje. Zimsko škropljenje vpliva tudi pomlajevalno na lubje. Precejšen je vpliv tudi na razvoj cvetja. Pozimi z arborinom obdelamo drevje (zlasti jablane in bruske), cvete prilično teden dni pozneje nego neobdelano.

S tem pa v obrambo pred zajedavci nikakor še ni vse opravljeno. Zavijača in škrlupa — teh dveh najhujših škodljivcev, ki delata sadje črvido in krastavo — s samim zimskim škropljenjem nikdar ne bomo zatrli. Za to je treba drugačnega škropiva, ki ga uporabljamo spomladi in v ranem poletju, ko se omenjena zajedavca pojavita in se začneta razvijati. V to svrho rabimo dandanes z najboljšim uspehom *sestavljena* škropiva. Ena sestavina (n. pr. modra galica) je v obrambo pred glivičastimi zajedavci (škrlup), druga strupena (n. pr. arzenik) pa za grizoče žuželke (n. pr. zavijač). Najbolj razširjeno tako sestavljeno škropivo je 1% *bakreno-apnena brozga* z dodatkom kake arzenikove spojine, kakor je bilo opisano v predzadnji številki »Gospodarja in gospodinje«.

Omenjeno je bilo že, da je v prometu še mnogo drugih sredstev za zimsko in poletno škropljenje sadnega

drevja, ki so vsa bolj ali manj učinkovita. Vendar pa je za preprostega sadjarja edino pametno, da se odloči za vsako dobo samo za eno škropivo in se tistega potem drži. Le na ta način se izogne vsaki zamenjavi in škodi.

Za zimsko škropljenje bi kazalo obdržati že toliko let preizkušeni ARBORIN v 6—10% raztopini. Obnesla se je tudi žvepleno-apnena brozga, ki je vzamemo 1 liter na 4—5 litrov vode.

Za spomladno in rano poletno škropljenje je, kakor že rečeno, najbolj razširjena 1% bakreno-apnena brozga s primesjo arzenikovega pripravka (zele nilo urania i. dr.). Seveda je priprava tega izvrstnega poletnega škropiva nekoliko nerodna, dokler se je ne privadimo. Ker je razmeroma izmed vseh tozadevnih sredstev najcenejša, je za sedaj najbolj priporočamo. Za manjše nasade bi hodila vpoštev nosprasen in nosprasil, ki se laže pripravita, a sta precej dražja.

Iz teh pojasnil slede ta-le važna pravila, ki bi si jih moral vsak sadjar dobro zapomniti in brezpogojno uvaževati:

1. Obdelovanje sadnega drevja z omenjenimi škropivi je neogibno po-

trebno, kajti brez tega je nemogoče pridelati lepo namizno sadje, ki bi bilo sposobno za izvoz. Da je to res, nam izpričuje ves svet, ki že mogo let uporablja ta sredstva in ki nas je zaradi tega že tako pretekel, da ga nikdar ne bomo dohiteli.

2. Strogo je ločiti zimsko od poletnega škropljenja. To ne more nadomestovati onega, ono pa ne tega.

3. Za vsako škropljenje se je držati preizkušenega, stalnega škropiva in ne poskušati vsako leto kaj drugega.

4. Škropivo, ki ga hočemo rabiti, je treba pripraviti natančno po navodilu, sicer ne le ne bo nikakega uspeha, ampak le škoda!

5. Kdor pod nobenim pogojem ne more izvesti obojega (zimskega in poletnega) škropljenja, je bolje, da opusti zimsko in z vso natančnostjo izvrši samo trikratno poletno škropljenje.

6. Za povoljen uspeh s škropljenjem — bodisi z zimskim ali poletnim — je treba, da je opravljeno s primernim, skrbno pripravljenim škropivom, z dobrim orodjem, o pravem času in o lepem, mirnem vremenu. H.

Važnost in vrednost štajerske kokoši za naše kraje

Vrednost štajerske kokoši, katera je bila razširjena po naših domačijah že od nekdaj, saj omenja štajerskega kopuna kuhinjski list samostana »Pri nebeških vrtnaricah« na Dunaju že leta 1352, in ki uživa vsled svojih vrlin svetovni sloves, pač ne more zanikati človek, ki je spoznal to kokoš šele v zadnjem času in ki se je lotil nje reje očitno le iz špekulativnih ozirov s tem, da jo je skušal izkoriščati na farmerski način, kar pa se mu ni posrečilo.

Štajerka ni vzgojena za farmerja, njeno mesto je le na kmetskem dvorcu, kjer pridejo njene lastnosti šele do prave veljave. Za vzgojo za farmerski obrat bi bilo potrebno mnogo časa, mnogo truda, mnogo prostora in denarja, pa tudi mnogo potrpežljivosti. To pa je ne-

prikladno vsakomur, ki hoče iz svojih investicij in svojih živali takoj tudi črpati dohodke in dobiček. Razumjivo je, da se je pisec članka oprijel reje leghornovke, ker mu že nad 60 let trajajoča vzgoja za farmerski obrat in najstrožja selekcija na visoko nesnost ne dela pri reji nobene težave. Umevno je, da jih sedaj priporoča že iz trgovskih ozirov imajoč pred očmi procvit svoje farme. Povsem pravilno hvali pisec leghornovke kot najboljše nesnice. Je pa to tudi njih edina dobra lastnost. Vendar povedati bi pa tudi moral, da ohranijo to lastnost le pri pravilni in pazljivi postrežbi. Kakor hitro te zmanjka, opeša ljudi njih nesnost in pade kokoš na isto stopnjo koristi, katero imajo ostale navadne kokoši, ki pa imajo vsaj to pred-

nost, da je njih meso še nekaj vredno, dočim se tega od leghornovk ne more trditi. Leghornovke stavijo na svojega rejca precejšnje zahteve, ako hoče isti njih lastnosti obdržati. Kje pa naj kmet vzame dovolj časa, da bo gledal na svoje kokoši tako, kakor je to mogoče farmarju. Kmetu odvzamejo druga važnejša dela pač skoraj ves dnevni čas, zato niti misliti ni, da bi se mogel še s kokošimi tako pečati, kakor zahtevajo.

Povsem jasno je torej, da mora imeti kmetijski dvorec kokoš, ki obdrži svoje lastnosti tudi v najneugodnejših razmerah. Tej zahtevi pa ustreže v polni meri le naša domača kokoš. Vsled svoje odpornosti, svoje skromnosti in neobčutljivosti se takoj prilagodi vsakim razmeram. Ne potrebuje in ne zahteva tiste oskrbe, kakor druge pasme. Ako ima na razpolago dovolj paše, ne zahteva poleti čez dan nobene hrane. Vse si sama poišče, pri tem pa vseeno pridno nese jajca, seveda ne v kakem rekordnem številu, vendar pa v taki množini, v kateri bi druge pasme pri istem načinu življenja nikdar. Drugače je seveda, ako je kokoši gibanje omejeno. Tedaj potrebuje pač za svoje življenje človeške pomoči. Tu pa se ravno pokaže razumnost in izkušnja gospodarja — gospodinjje. Hrano je namreč podajati pravilno. Premalo ni dobro, škoduje pa tudi preobilica. Kmet, katerega omenja člankar in ki je porabil za 40 kokoši do marca — od kedaj se ne pove — 15 mernikov koruze, a niso videli pri hiši nobenega jajca, gotovo ni poznal štajerke. Kajti štajerka se koruze nič ne brani, več ji damo, več bi snedla ali zato pa postane lepo okrogla — maščna — pozabi pa pri tem na jajca. Koruza je krma za pitanje, ne za nesnost. Radi torej kmetu verjamemo, da ni videl jajca, z živalmi je treba znati pač ravnati.

Dočim je torej uhajanje in potepanje, kakor imenuje člankar lastnost štajerke, da si sama rada išče hrane, njemu in drugim, ki nimajo dovolj prostora, neprijetna, je kmetskemu dvorcu kaj dobrodošla, saj mu prihrani marsikak izdatek, preskrbi pa brez truda marsikak dohodek.

Ponekod očitajo štajerki se druge slabe lastnosti, kakor slabo valjenje jajc, lahka in drobna jajca, kratkotrajna nesnost, šibkost pišancev in raznobarnost perja. V podrobnejše razpravljanje o tem se nečemo spuščati, povdarjamo samo to: ako bi bilo vse to res, ali bi se kdo še sploh brigal za to kokoš? Naše mnenje je, da nikdo. Saj bi ne imelo nobenega pomena. Tako pa ne samo pri nas, tudi v tujini (v Avstriji, v Nemčiji) se goji ta kokoš in se nje reja vedno bolj razširja, pač zadosten dokaz, da od pisca navedene napake niso resnične, razun kar se barve tiče. To pa nikakor ne omejuje njene velike gospodarske vrednosti.

Ako je imel posameznik s svojimi živalmi slabe izkušnje, je gotovo bil kak vzrok, katerega pa od tukaj ne moremo ugotoviti, ker so nam njegove razmere in razmere tamošnjih krajev nepoznane.

Končno pa tudi ni vse zlato kar se sveti. Tudi med najboljšimi živalmi se lahko pojavijo slučajni, si nikakor ne odgovarjajo. Radi tega pa takoj obsoditi vso pasmo, je nepravilno. Nasprotno bi morali, ako nam je na stvari res kaj ležeče, skušati ugotoviti vzroke neuspeha, ne pa zanikati takoj vsako vrednost, ker živali proti pričakovanju niso odgovarjale zahtevi po dohodkih in dobičku.

Sicer pa smo mnenja, da tudi leghornovke ne bodo donšale tiste koristi, katere pričakuje od njih. Kokošje farme v naši državi se ne izplačajo, ker nimajo pogoja za obstoj. Do sedaj je še brez izjeme vsaka farma propadla, ki je bila osnovana v naši banovini in naj je gojila katerekoli pasmo. Na naših kmetijah se producira dovolj jajc, katerih domači konzum ne konzumira, temveč ostanejo v pretežni večini za izvoz. (Dalje prihodnjič.)

Uresničujejo se pogostokrat pesnikove besede župančičeve o onem muzikantu, ki so mu gosli razbili na glavi samo zaradi tega, ker je sviral resnico.

Ženitovanjsko potovanje se imenuje navadno, medeno potovanje; ko pa medu zmanjka, sledi grenkoba in viharji.

Ali škoduje bukov pepel semenskemu krompirju

Neki kmet, ki pa najbrž ni pravi kmet, je lansko leto čital v nekem listu, kako ugodno učinkuje lesni pepel na semenski krompir, če ga z njim potrosimo. Postopal je po tem nasvetu ter letos ovaljal za seme prerezan krompir v pepelu, preden ga je posadil. Sedaj se pa pritožuje, da je pepel kriv, ker mu baje krompir na vsej njivi ni vzkalil. Kot dokaze resničnosti svoje trditve pošilja štiri krompirjeve kose, ki niso pogнали. Postopal je popolnoma pravilno, ko nam je doposlal dokaze o slabem uspevanju krompirja ter nam dal priliko pojasniti njegovo nepravilno postopanje pri saditvi.

Da ta gospodar ne more biti pravi kmet, sklepamo že iz tega, ker je doposlani semenski krompir tako na drobno razrezan, da iz takih koščkov niti na najboljši zemlji ne more zrasti močna krompirjevka, ki je predpogoj za debelo gomolje. Vsak umen kmet ve, da morajo biti krompirjevi kosi dovolj veliki (najboljši je cel krompir jajčje velikosti), imeti najmanj po tri zdrave oči ter biti tudi v notranjosti popolnoma zdravi.

Kakšni so pa doposlani vzorci? Dva izmed štirih sta v notranjosti popolnoma gnila, torej nesposobna za kalitev. Gnoloba je notranja, torej ni nastala vsled zunanjega vpliva. Lesni pepel preprečuje gnitje in plesenje, da bi to povzročil. Semenski krompir mora pač biti popolnoma zdrav. Rdečkasti ali modrikasti venček ali rjavi madeži pri prerezu so znaki gnilobe; ta se v zemlji hitro razvija in gomolje uniči. Na notranjost gomolja lesni pepel ne more učinkovati.

Kaj pa ostala dva kosa? Eden je imel le eno oko in še to je bilo čez sredo prerezano, tako, da o kakšni kalitvi ni moglo biti govora. In ravno pri tem kosu se opazi malomarnost, s katero je bil krompir pripravljen za seme. Zadnji, četrti kos je bil sicer majhen, imel pa je eno, toda zdravo in živo oko. Zakaj

to ni skalilo, bi bilo mogoče ugotoviti samo na licu mesta. Domnevamo pa, da je bil ta kos, kakor ostalo seme, posajen zelo plitko v suho zemljo, da ni mogla vlaga od spodaj do njega. V zadnjih tednih tudi ni bilo dežja, zato to edino zdravo oko ni moglo odgnati.

Četudi bi pa pognalo, zrastle bi iz njega samo eno krompirjevo steblo, ki gotovo ne bi moglo zaroditi obilo debelega krompirja v zemlji. Za tak pridelek so pač potrebni veliki kosi krompirja z mnogimi očesi, ki poženejo bujno krompirjevko, kajti samo taka je v stanju zbirati hrano iz zraka in zemlje ter tvoriti na svojih koreninah mnogo gomolja.

Če je torej ta kmet — nekmet — sadil po vsej njivi tak semenski krompir, kakor so bili doposlani vzorci, je naravno, da mu ni pognal in da bo ob ves pridelék. Če pa zvrtača sedaj krivdo na lesni pepel, s katerim je seme potrosil, je na krivi poti. Pepel ni tako oster, da bi škodoval klicam ali sploh kateremu semenu. Pač pa preprečuje na rezanih delih gomolja plesen in gnilobo ter ga nekako razkužuje; obenem pa služi njegov kali, ki ga je eno četrtino kakor v kalijevi soli, za hrano mladi rastlini tedaj, ko je že pognala korenine in zelene liste.

Navedeno naj vam bo v pojasnilo, kje tiči vzrok neuspeha pri saditvi krompirja. Iščite ga v malomarnosti in ne v prav nedolžnem pepelu.

ga Snaženje vsakovrstnih lakiranih reči. V ta namen vzamemo nekaj olivnega olja, pomažemo z njim omenjene reči (posode, mize, okvirje) in jih posujemo s fino moko, nakar zdrgnemo z mehko krpo. Ne bodo izginili samo madeži in prah, ampak reč bo dobila blesk, ne da bi snaženje povzročilo kakšno brazdo ali bi škodovalo pozlatitvi in barvi laka

Prišel sem, da prinesem ogenj na svet... (Luk 12, 40.)

Z ognjenim krstom naj bi bila kršče-na mlada Cerkev. Tako ji je bilo določeno. Ognjeni jeziki so se spustili nad glave apostolov in vsi so bili napolnjeni s sv. Duhom. Zareči binkoštni plameni so simboli božanstva. Od gorečega grma pa do ognjenih binkoštnih plamenov je skrivnostni ogenj prisodoba božja, ki je sam »ogelj, ki žge«. Ko so plameni iz gorečega grma v puščavi Madian vzplapolali, ko je Mozes izzul svoje obuvalo in trepetaje ležal na zemlji, se je oglasil večni Bog: »Jaz sem, ki sem, Bog Abrahamov, Izakov in Jakobov. Kar sem obljubil, bom izpolnil...« Čudežno je držal svojo besedo. — Tudi iz binkoštnega ognja govori Bog Sin in sv. Duh: »Kar sem obljubil...«

Tako prihaja tudi danes sv. Duh, da z ognjem ogreje in razsvetli duše ter jih okrepi. Ali je to še potrebno? Saj imamo toliko ognja dandanes: v tisočih tovarnah, v plavžih, na železnicah in v vlakih, v električnih napravah, pa tudi ogenj v tisočih topov, pa še ogenj v milijonih človeških src, uničujoč ogenj divjih strasti. Saj »svetovna krogla žari od ognja«, kakor pravi moderni pisatelj.

Toda to ni ogenj, ki ga potrebujemo. Pri vseh teh različnih vrstah ognja ostanejo človeška srca mrzla in duhovi zatemnjeni, oči zastrte, duše mračne. Drugačnega ognja potrebujemo, božjega ognja. Večni Bog mora poslati iskrico svojega božjega ognja na svet, da ta sveti Duh božji notranjost vsega človeštva razsvetli. Potem bo luč. Potem bo človeštvo razumelo Kristusov nauk; tema nevere se bo morala umakniti luči vere. Potem bo toplota. Srca bodo začutila solnčni žar božje ljubezni, ki bo zažarela v bedo človeštva. Potem bo čistota in lepota. Saj ogenj čisti, obnavlja in pomlaja, utrjuje in prenavlja. Moč, požrtvovalnost, vztrajnost in značajnost izžareva binkoštni ogenj. »Bodi luč!« in luč je zasijala.

Daleč čez vso Cerkev je zasijala ta luč, ognjeni krst sv. Duha pa prinaša Cerkvi kakor prvič množino duhovnih darov za njeno učiteljsko, duhovniško in pastirsko službo. Božji ogenj, ki je pal iz nebes na prvi binkoštni praznik, več ne ugasne. Noben vihar ga ne uniči, ne preganjajme, niti greh, ne moč, ne bogastvo, ne razdor. V moči tega božjega ognja je Cerkev učiteljica, čuvarica nositeljica verskih resnic Jezusa Kristusa; voditeljica v njih globine in višine, svariteljica pred zmotami, steza, po kateri prihajajo nauki Kristusovi v življenje, v udejstvovanje, pot k svetosti in popolnosti.

»Pridi, sv. Duh!«

ga **O pomlajenju.** Vse bi rado ostalo mlado ali se pomladilo. Kako naj ostane mlad človek, ki zamenja noč z dnevom, ki ne vživa pravilne hrane, ki sedeva v tobačnem dimu in se zaliva z alkoholom? Kdor je nezmeren v delu, podvržen strastem, kdor nima vere in upanja, ne potrpljenja, se postara hitro. Dandanes se boji vsak starosti, danes pomeni: »star si« toliko kot: »ti si neumen, si napota, nisi več za svet«. Mladost je res nekaj lepega; malikovanje, ki ga uganjajo naše dni z njo, je pa neumno, zaničevanje starih pa surovo. Nekdo se je v Zagrebu lotil vprašanja pomlajevanja in razsodil, da ni pomlajenja v gozdu polnem opic, pač pa v zelenjadnem vrtu, v loncu prikuhe. Kaj niso doživeli puščavniki, ki so se hranili s koreninami, veliko let in so ostali krepki in mlade kože? Vendar mnogo uglednih fiziologov ni za nov kuhinjski evangelij o surovi hrani. Kar je vzdrževalo človeštvo tisoče let, naj ne bo zdaj prav? Dr. Hauser ni za surovo špinačo. Pazi na svoj želodec, da ne prevlada v njem kislina! Človek, ki ima preveč kisline, je živ mrlič. Narod, ki vživajo dosti surove čebule, so krepki in ne poznajo živčnih bolezni. Čebula in zelena vsebujeta dosti fosforja in žvepla. Vse, kar diši rezko, kakor korenje, koleraba, zelje, vsebuje žveplo. Če sen te pomladi, če ga vživavaš pravilno, ni pa za slab želodec ali čreva. Kuharici je potreben zdrav nos. Večkratni nahod pokvari sluznice, prekreпка hrana škoduje nosu. Pogosto pudranje zamaši nosne predušnice.

V KRALJESTU GOSPODINJE

Kamilica

Kdo ne pozna te od maja do avgusta cvetoče rastline? Trgati se sme samo v suhem vremenu. Ko sušimo cvetje, moramo paziti, da ga razdelimo na drobne plasti. Toda že po enem letu se zdravilna moč kamilice znatno zmanjša.

Iz posušenega cvetja pripravljamo čaj, ki je najbolj učinkovit, če ga kuhamo v pokriti posodi in ne predolgo.

Vroč kamilični čaj je zelo koristen pri katarjih in trganju, olajša tudi bljuvanje. Komaj vemo za boljše sredstvo pri krčih, vročici in zobobolu, kot je kamilični čaj.

Nepogrešljivi so kamilični obkladki pri oteklinah in ranah. Če umivamo lase s kamilično vodo, ne bomo imeli prhljaja. S kamiličnim čajem izpiramo utrujene in vnete oči.

Gubice na obrazu izginejo, če se umivamo s prekuhanjo kamilično vodo, še bolj učinkovito pa je, ako položimo na obraz prtiček, katerega smo namočili v kamiličnem čaju.

KUHINJA

Krompir z jajcem. Dva precej debela krompirja skuham. Olupljena razrežem na kocke. V kozici segrejem žličico masti ali surovega masla. Ko je mast razgreta, pridenem krompir, osolim, malo popopram ter primešam eno razmočeno jajce. Vse skupaj dobro premešam in denem za pet minut v vročo pečico, da jajce nekoliko zakrčne. Ko je pečeno, dam kot tečno prikuho na mizo.

Knajpov kruh. Knajpov kruh napravim iz Knajpove moke. Ta moka je iz pšenice, ki je zmleta z otrobi vred. Kakor znano, je v otrobih največ redilnih snovi pri moki. Za kruh postavim najprej kvašček. Napravim ga iz dveh dekagramov kvasa, osminke litra mlačne vode in treh žlic moke. V skledo denem en liter Knajpove in en liter bele moke, prilijem pol litra gorkega mleka, kavino

žlico soli, premešam, primešam shajani kvas, še zmešam in dobro pognetem. Nato pokrijem testo s snažno ruto ter postavim na toplo, da vzide. Ko je testo dovolj dvignjeno, napravim iz njega dve podolgasti štruci, denem v podolgast pehar, katerega sem s snažno ruto pokrila in z moko potresla. Ko so štruce dovolj dvignjene, jih zvrnem na pekačo, jim napravim dve ali tri zareze, pomažem z raztepenim jajcem ali z mlekom ter spečem v pečici. Glede pekače treba vedeti tole: Da se testo ne prime pekače, jo je treba namazati. Spodnja skorja v pečici pečenega kruha dobi nekak neprijeten okus po masti in po pekači. Da se ta okus odsirani, je treba pekačo pred vložitvijo testa prav dobro segreti in nič namazati. Testo se nič ne prime in spodnja skorja se zboljša. V 45 minutah je kruh pečen. Ta kruh je zelo redilen in dobrega okusa.

Spenjena smetana. V lončeno skledo denem četrt litra sladke smetane. Postavim jo na led ali na pesek v kleti. Shlajeno, kar traja eno uro, stolčem s šibico kakor sneg. Ko se zgosti, kanem vanjo par kapelj limoninega soka, ter narahlo primešam eno žlico stolčenega sladkorja, odišavljenega s stolčeno vanilijo. Smetano naložim na krožnik v obliki stolpčiča. Okrog naložim kolačke iz maslenega testa ali kako drugo drobnopivo.

Spenjena smetana s čokolado. To smetano pripravim ravno tako, kot zgoraj, le namesto limoninnega soka ji pridenem polno žlico nastrgane čokolade.

Stokrat boljši je tisti, ki malo obljubi, pa tisto izpolni, kakor pa tisti, ki veliko obljubi, pa nič ne izpolni.

S preobilico pojmov dvajsetega stoletja človeštvo prav tako ne ve kaj početi, kot ni vedelo v starem veku s tistimi redkimi.

Vsak človek ima svojo Ahilovo peto, ki je ranljiva. Vsak človek ima kje kako mesto, kjer je občuten in dostopen.

GOSPODARSKE VESTI

DENAR

g *Denarstvo*. Položaj, ki je nastal zaradi svetovne gospodarske in denarne krize, zaradi katere je cela vrsta držav opustila zlato valuto, se je dandanes že precej razjasnil. Zato smatra Banka za mednarodne obračune v Baslu, da je prišel čas, ko se bo zopet treba vrniti k zlati valuti, ki ostane pač vedno kot najboljša podlaga vsakega denarstva. Izpremeniti bo treba tudi obtok zlata, oziroma ga poživeti, kajti računajo, da je bilo lani vzeto iz prometa okroglo 13 milijard frankov zlata, medtem ko ga je bilo l. 1932 komaj pol milijarde te zaviranega. K živahnemu obtoku ni moglo pomagati niti dejstvo, da je lani dosegla produkcija zlata na svetu višek, ki se ceni na 2600 milijonov frankov. Razni denarni zavodi in države iščejo torej primerne poti, kako bi se vrnile nazaj k zlati valuti, ne da bi s tem oškodovale svoje gospodarstvo.

g *Ljubljanska borza*. Denarni promet na ljubljanski borzi je bolj skromen. V zasebni kupčiji so kupovali avstrijski šiling po 9.40—9.50 Din, špansko pezeto po 6.45—6.50 Din in grško drahmo po 31—33 para. Uradni tečaji na borzi so pa notirali brez 28.5% premije: 1 angleški funt 174.05 Din, 1 ameriški dolar 33.85 Din, 1 švicarski frank 11.11 Din, 1 belgijski belga 7.98 Din, 1 holandski goldinar 23.17 Din, 1 nemška marka 13.50 Din, 1 italijanska lira 2.90 Din, 1 francoski frank 2.25 Din, 1 češka krona 1.43 Din.

ŽIVINA

g *Ptujski živinski sejmi*. Živinski sejem 15. t. m. je bil dobro založen in kupčija živahna. Prigon je znašal: 144 konj, 160 volov in bikov ter 341 krav in telic, skupaj 645 glav živine. Prodanih je bilo 273 glav, od teh 12 volov za Italijo. Cene za kg žive teže so bile: debeli voli 3 do 4 Din, poldebili 2.50—3.50 Din, vprežni 2—3 Din, biki 2.50—3.50 Din, telice 3 do 4 Din; konje so prodajali po kakovosti

od 600 do 3000 Din za komad. — Prešičji sejem 16. t. m. je bil srednje dobro obiskan; pripeljanih je bilo 152 odraslih in 289 mladih prešičev, skupno 441 rilce. Kupčija je bila razmeroma slaba, prodanih le 165 glav. Cene za 1 kg žive teže so bile: pršutniki 5—6 Din, polpupitani 6—6.50 Din, opitani 6.50—7 Din; mrtva teža 9.50 Din. Pujski 6—8 tednov stari so dosegli po kakovosti cene od 90 do 160 Din kos.

g *Mariborski prašičji sejem*. Zadnji sejem 18. t. m. je bil slabo obiskan. Kmetje so pripeljali le 156 prešičev, od katerih so prodali 75 kosov. Cene mladih prešičev so bile: 5—6 tednov stari po 75—85 Din, 7—9 tednov stari po 100 do 140 Din, 3—4 mesece stari 200 do 250 Din, 5—7 mesecev stari 250 do 300 dinarjev, 8—10 mesecev 350—400 Din, 1 letni 560—620 Din. Kg žive teže 6 do 6.50 Din, kilogram mrtve teže 9—10 Din.

CENE

g *Ljubljanska blagovna borza*. Položaj žitne kupčije je čvrst. Nudijo blago vsaka slovenska postaja plačljivo v 30 dneh za 100 kg po teh-le cenah: Pšenica baška 79—80 kg po 182.50—185 Din, 80 kg po 185—187.50 Din, koruza 135 do 137.50 Din, moka baška po 275—280 Din, banatska 282.50—285 Din. Kupčije je le malo.

g *Hmeljarstvo v Savinjski dolini*. Zaradi toplega pomladnega vremena in zadostnega dežja so se hmeljski nasadi prav dobro obrasli in rastline dosegle že višino do 3 metrov. Hmelj je zdrav in živalskih škodljivcev še ni opaziti. V kupčiji je nastopilo živahno povpraševanje po lanskem pridelku, ki ga je še komaj 300 do 350 met. stotov na prodaj. Zato mu je pa tudi cena porasla na 46 do 50 Din za kg. — S Češkega poročajo, da je tamkaj bolhač napadel hmeljnike, ponekod jih je pa tudi toča oklestila. — V Vojvodini je suša povzročila v hmeljskih nasadih ogromno škodo, ki se pa bo po zadnjem dežju znatno zmanjšala.

PRAVNI NASVETI

Dolžnosti moža v primeru ločitve. M. O. B. Ako bo žena pri sodišču dosegla ločitev zakona iz moževe krivde, bo moral mož skrbeti za njo in ji plačevati vzdrževalnino.

Poškodovana pot. I. M. C. Niste povedali, kako so vam pot poškodovali in iz kakšnih razlogov, ali morda iz nagajivosti in zlobe, ali iz drugih razlogov. Zato je točen odgovor nemogoč. Kdor vam je napravil škodo, jo je dolžan poravnati. V slučaju spora, spada stvar glede odškodnine pred sodišče.

Gnojišče ob banovinski cesti. M. B. M. V delokrog občine spada med drugim tudi skrb za dobro zdravstveno stanje prebivalstva. Zato je vsekakor občina upravičena izdati primerne ukrepe, ako n. pr. gnojišče ni v skladu z zdravstvenimi predpisi. Nedopustno je, da odtoka deževnica z gnojišča v obcestni kanal. Zato vam svetujemo, da gnojišče uredite tako, da se ne bo mogel nikdo nad njim spodtikati. Ako pa mislite, da je nalog občine neutemeljen, se zoper njega lahko pritožite na okrajno načelstvo.

Zgradarina. M. P. Vprašujete, če se lahko ubranite plačevanja zgradarine od hiše, v kateri poleg vas stanuje še sestra, ki ima v hiši izgovorjeno dosmrtno stanovanje. — Niste povedali iz katerega kraja ste doma, niti kaj ste po poklicu, niti kaj je vaša sestra, zato je odgovor nemogoč. Ugankarje se pa ne gremo. Katere zgradbe so oproščene zgradarine, smo napisali v našem listu 9. maja t. l.

Občinska cesta II. reda. R. L. Ako je občinski odbor uvrstil cesto med občinske ceste II. reda, ste se mogli proti temu sklepu pritožiti, ako ste mislili, da je neutemeljen. Te pravice pa sicer občinskemu odboru ne morete odrekat. Ko bo sklep pravomočen, se ne boste mogli upirati popraviljanju te ceste, čeprav se jo prej popravljali izključno le oni, ki so jo uporabljali. Občinske ceste II. reda morajo namreč vzdrževati vsi davčni zavezanci v onih krajih, ki so jim te ceste poglavitno namenjene. O tem, kako se imajo te ceste popravljati, odloča občinski odbor.

Trnasti mejaš. J. M. St. Med njivo in travnikom imate na svoji zemlji svojo pot, po kateri sta upravičena tudi dva mejaša voziti. Letos pa je kljub Vaši prepovedi začel voziti po tej poti še tretji mejaš, češ, da si on ne da ustaviti pravice do vožnje. Ker se bojite stroškov pravde, vprašate, kaj vam je storiti. — Svetujemo vam, da daste mejaša na pečat poklicati na okrajno sodišče pred sodnika, kjer naj izjavi, da nima pravice do poti. Če ne bi hotel priti na sodišče, oziroma ne bi hotel podpisati take izjave, vam ne preostane drugega kot tožba. To tožbo bi Vi izgubili le v tem primeru, če bi se posrečilo mejašu dokazati, da ie to

služnostno pravico poti s 30 letno uporabo za sebe priposestvoval.

Tudi ženske se smatrajo za hranilce. A. J. L. Novi zakon o ustrojstvu vojske in mornarice iz leta 1931. vpoštevata tudi ženske pri reševanju prošenj hranilcev. za oprostitve vojaške službe. Zato morejo biti oproščeni edini hranitelji, ki ostanejo to tudi še po dovršenem 27. letu starosti; to se pravi, pri katerih se do 27. leta starosti družinske razmere ne spremenijo n. pr. da brat ne dovrši 17 let ali sestra 18 let starosti. Kot edini hranitelji rodbin se smatrajo rekruti onih rodbin, ki se vzdržujejo izključno od osebnega dela in zaslužka rekrutovega in plačujejo na leto manj ko 120 dinarjev neposrednega davka in v katerih ni nobenega člana, torej ne možkega in ne ženske, sposobne za delo in pridobivanje, niti takega, ki uživa pokojnino ali drugo državno podporo ali katerikoli drug stalen dohodek, zadosten za vzdrževanje rodbine. Med nesposobne rodbinske člane se štejejo moški člani pod dovršenim 17. letom in nad dovršenim 60. letom starosti, otroci vobče in ženske pod 18. leti in nad 45. leti starosti, kakor tudi vsi rodbinski člani ne glede na starost, ki so pri posebnem zdravniškem pregledu ocenjeni za nesposobne za delo in pridobivanje. Žene z najmanj dvema malina otrokoma se štejejo tudi med nesposobne člane, ne glede na njih leta starosti. Ako imate torej nad 18 let staro sestro, morete biti oproščeni, ako imate gornje pogoje samo v slučaju, če bi zdravnik sestro ocenil za nesposobno za delo.

Sprememba postave o kuluku. V. T. Do 1. aprila t. l. davčni zavezanci nad 60 let stari niso smeli osebno delati na cesti, pač pa so morali plačati odkupnino. Novi finančni zakon pa določa, da smejo moški zavezanci, ki imajo tudi nad 60 let starosti, če so sposobni za delo, zadostiti cestni obveznosti z delom, tudi osebno ali po namestnikih, ali pa s svojimi prevoznimi sredstvi.

Oporoka. D. T. S. Oporoka je veljavna, če jo sami napišete in sebe podpisate. Oporoko radi veljavnosti same ni treba kolkovati. Če vam napravi oporoko notar, plačate notarju za to opravilo nagrado po notarski tarifi.

Mlin za domačo mletev. A. O. P. Če vam služi mlin le za potrebe lastne družine in sploh nimate mlinske obrti, potem po našem mnenju niste dolžni napraviti prijave, ki velja za mline, kjer se vrši mlinska obrt.

Domače platno. F. S. J. K. Vprašajte naravnost pri Zavodu za pospeševanje domače obrti v Ljubljani.

B. R. D. Radi hranilnosti svežih kokošjih jajec in škodljivosti zobnega kamna vprašajte »Domačega zdravnik« v nedeljskem »Slovencu«, ker ta vprašanja ne spadajo v »Pravne nasvete«.